

# “Дякую Богові, що повернувся живим”

Ось уже майже два десятиліття слюсар з ремонту рухомого складу моторвагонного депо Львів Богдан Хомишин є членом великої залізничної родини. Колеги характеризують Богдана Івановича як сумлінного і відповідального працівника, друзі – як порядного і дбайливого сім'янина. Сам він доброзичливо усміхається, відповідаючи на запитання, і врешті зізнається, що досі в його пам'яті періодично зринають спогади про пекельний Афганістан.

Зовсім юним, тільки-но закінчивши школу, пішов Богдан Хомишин у військо. Спочатку його відіслали на військове навчання у столицю Туркменістану, а через кілька місяців – в Афганістан. За формулюванням тодішньої радянської пропаганди – “охороняти південні кордони СРСР від іноземних окупантів”. Із друкованих брошурок, які солдатам роздали перед від'їздом до Афганістану, вони не надто добре розуміли суть конфлікту. Так само незрозумілим було для них і те, чому всупереч твердженням замполіта місцеве населення називало їх не визволителями, а зі зневагою – окупантами.

– З Ашхабада нас вертольотом переправили у Кундуз, потім літаком – у Фейзабат (хоч відстань і не надто велика, через високі гори дістатися вертольотом можна не всюди), – розповідає Богдан Хомишин. – Там служив мій двоюрідний брат зі Львова, який, дізнавшись про моє прибуття, домовився, щоб мене перевели до нього у полк, де всі, включно з начальником роти, були вихідцями зі Західної України.

Перше, що мені запам'яталося у новому полку, – роздача їжі. Після постійних недоїдань я тишив себе думкою, що тут не буду голодний. Однак пісна каша та капуста виявилися не надто ситні. Щодо м'яса, то мене одразу застергли не їсти його, бо воно зіпсуте. Цієї ночі я довго не міг заснути і через безперервні постріли та вибухи – небо було червоне. Старші побратими порадили: “Краще лягай спати і відновлюй сили, а на ці “феєрверки” ще надивися”, – згадує ветеран-афганець.

Згодом усе це справді перетворилося на майже звичне явище. Був старшим сержантом, пізніше – заступником командира взводу. Їздили колонами, часто потрапляли під обстріли та напади душманів. Паніка поволі відступала, а смерть стала “звичним” явищем. Щовечора на зачитування списку загиблих часу витрачалося все більше. Богдан відчув подих смерті, коли був двічі поранений.

Навіки закарбувався у пам'яті Богдана Хомишина образ місцевих афганців – відчайдушні, надзвичайно відважні молоді хлопці, які на ходу машини відкручували її деталі і при тому нецензурно лялися на чужинців їх же мовою.

Наслідком такого “загартування” для багатьох ветеранів Афганістану стали, окрім фізичних, і психологічні травми. Відповідно – проблеми з адаптацією у суспільстві, а відтак часто алкоголізм. Проблеми з нервовою системою попервах були і в Богдана Хомишина. А вберегтися від зривів, мабуть, посприяла сама доля.

– Повернувшись після 19-ти місяців війни додому, я був настільки нервово збуджений, що ночами не спав, а коли вдавалося заснути, то нічні марення були настільки реалістичними, що я тікав із дому від уявного ворога чи від переслідування мертвих. Тоді довелося звертатися до народної медицини. Далися ознаки також зміна клімату та раціон харчування. Це зумовило алергії, випадання зубів та цілий ряд інших хвороб.

Як не прикро, але від соціальної прірви мене вберегло те, що через три місяці після мого по-

вернення помер батько. Мати залишилася з чотирма дітьми. Мені довелося терміново влаштуватися на роботу і заробляти гроші, щоб бодай трохи допомогти їй. Завдяки родичам спочатку влаштувався на завод у Городку Львівської області, потім працював водієм у “Сільгосптехніці”. І таким чином просто не мав часу на те, щоб “топити” горе у горілці, а коли з'явилася сім'я – і поготів. Із великими зусиллями, але свого часу таки вдалося отримати квартиру. Потім у 1996 році влаштувався працювати на Львівську залізницю. Буває складно з моїми болячками, от три роки тому ледь врятували мене від ускладнення після грипу. Але живу і вдячний Богові за це, – розповідає про життя після афганської війни Богдан Хомишин.

Попри все, Богдан Іванович зі своїми спогадами не самотній. Підтримує контакти з іншими воїнами-афганцями навіть на “всьогосоюзному” рівні. Він – член Ради ветеранів-афганців Городоцького району. Кілька років тому спільними зусиллями у Городку встановили пам'ятник землякам, загиблим



в Афганістані. Щороку 15 лютого організовують поминальні молебні за спокій душ полеглих на війні, а зібрані спонсорські кошти розподі-

ляють між матерями, які у це кривав десятиліття (1979-1989 рр.) не дочекалися з війни своїх синів.

Оксана ЛОЇК



## Стрелець Першого загону воєнізованої охорони Роман САВРУН:

# “Війна навчила любити і цінувати життя, як найбільший дар”



Попри те, що минуло чверть століття, спогади про війну в Афганістані досі ятрять серце стрільця Першого загону воєнізованої охорони СК-1 на станції Львів Романа Савруна. Це не те, про що хочеться пам'ятати, але те, чого не можна забути – настільки страшною і безглуздою була війна.

Роман Саврун народився у 1963 році на Самбірщині в селі Кружички. Після закінчення школи вирішив опанувати професію токаря і навчався у Самбірському професійно-технічному училищі. У 1981 році пішов на службу в армію. На той момент війна в Афганістані тривала вже два роки, і хоча офіційно правди про те, що там відбувалося і скільки молодих солдатів не поверталися звідти живими, не говорили, чутки ширилися, і люди знали, якою страшною є ця війна. Роман Саврун належав до категорії синів звичайних простих людей і з отриманням повістки з військомату не мав шансів уникнути цієї війни. Спочатку два місяці прослужив у Хмельницькому

і місяць – у Термезі, на кордоні з Узбекистаном, а 26 грудня 1981 року його перевели безпосередньо в Афганістан.

– За три місяці 18-річного хлопця просто не могли підготувати до того, що його чекає, – розповідає Роман Степанович. – Молодь не могла зрозуміти, чому і заради чого треба воювати. Безглуздість війни, яка забрала стільки життів, – це те, про що я завжди пам'ятатиму.

Служив Роман Саврун рядовим солдатом у піхотному полку. Про військові дії, учасником яких був рік і вісім місяців – саме стільки відслужив у Афгані – згадує неохоче, ті спогади й досі болять. Натомість розповідає про умови, в

яких солдатам доводилося жити в Афганістані. Клімат був спекотний, скрізь багато пилюки. Постійно бракувало води, а організм від спеки і нестачі вологи сильно виснажувався, а якщо вода й була, то погана, солдати від неї хворіли. Їжа була переважно суха – хліб і навіть картопля у вигляді сухарів. А для дезінфекції у їжу і воду ще й додавали хлорку...

Солдати постійно передислоковувалися, сиділи в засідках у горах днями і навіть тижнями, часто зовсім без води, тому бувало таке, що мусили пити воду з калюж.

Після повернення з війни і нетривалого відпочинку Роман Степанович якийсь час працював за професією – токарем на одному

зі заводів. А згодом за рекомендацією односельчан подався на залізницю – відтоді минуло вже 30 років. На нинішню роботу не нарікає, для нього вона – своєрідний острівець стабільності у бурхливому морі життя. Живе Роман Саврун у рідному селі, там збудував хату, має сім'ю – дружину, дітей та онуків. А коли згадує про афганський період свого життя, на очі мимоволі навертаються сльози.

– Ця війна, – каже Роман Степанович, – дуже швидко перетворила юних хлопців, якими ми були тоді, на мужніх чоловіків, навчила нас любити життя і цінувати його, як найбільший дар.

Лілія ХОМИШИНЕЦЬ  
Фото автора